

5. Analiza ocupațională – structura și utilitatea pentru unitățile medicale și asociațiile profesionale

Este important de realizat analiza ocupațională pentru specializarea de asistent medical de neurologie pentru că ea arată toate conținuturile profesionale pe care trebuie să le dețină asistentul medical ce lucrează într-un serviciu de neurologie (CNFPAC, f.d., p. 1-9): informaționale, executive, procedurale, tehnicile și manevrele profesionale, manipularea aparatului și a echipamentelor, operarea cu softurile programelor și cu aplicațiile IT, toate conținuturile privind atitudinile și responsabilitățile profesionale etc.

Procedura de efectuare a analizei ocupaționale (CNFPAD, f.d., p. 1-9) se derulează urmărind structura obligatorie a SO pe următoarele capitole (CNFPAB, f.d., p. 1-42):

- mai întâi, specializarea este „segmentată” pe acele unități de competență (din cele trei mari categorii) identificate de specialiști ca făcând parte din corpul profesiei/specializării;
- apoi fiecare unitate de competență este „segmentată” pe funcții majore componente, rezultate din analiza efectuată de specialiștii care elaborează acel standard;
- după aceea fiecare funcție majoră identificată la punctul anterior e „segmentată” în activitățile specifice constituente;
- în fine, pentru fiecare activitate specifică din cele stabilite la punctul de mai sus se identifică, în cadrul aceleiași demers analitic, următoarele:
 - toate rezultatele asociate desfășurării practice a respectivei activități (sunt, deci, și rezultatele așteptate);

- toate etaloanele calitative implicate în derularea activității în cauză;
- nivelul de responsabilitate al executantului;
- tot ce e necesar să dețină executantul pentru a efectua foarte bine activitatea: deprinderi practice, cunoștințe teoretice, atitudini profesionale.

Rezultatele analizei ocupaționale, ca și standardele ocupaționale, nu sunt de folos doar instituțiilor care se ocupă de învățământul profesional (ca de exemplu, în sănătate, Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar – SNSPMPDS), așa cum prevede legea, ci este utilă și unităților medicale și asociațiilor profesionale pentru diverse obiective practice, cum ar fi:

- realizarea profesională a fișelor de post, astfel încât ele să nu mai aibă doar statutul de „hârtii la dosar“ ci să devină niște documente utile, complete și consistente cu specializarea respectivă de asistență medicală, în toate unitățile sanitare;
- stabilirea tematicilor, a subiectelor și a grilelor de evaluare atât la examenele profesionale pentru verificarea periodică pe post, pentru obținerea unui post nou sau pentru reînnoirea ocupării postului, cât și la admiterea în orice formă sau etapă de continuare a pregătirii profesionale (implicit, și la absolvirea ei). SO în aceste situații contribuie și la eliminarea subiectivității evaluatorilor, și la transparența procesului dar și la standardizarea și cunoașterea din timp a domeniilor de examen, deci la o mai bună pregătire a celor care urmează să fie evaluați;
- recrutarea-selectarea de resurse umane în specialitate;
- nu în ultimul rând, analiza ocupațională și SO în ansamblul său reprezintă argumente puternice la nivel

instituțional ce pot fi utilizate în procedura necesară pentru introducerea în COR a unei noi profesii/specializări, cum este chiar cazul specializării de asistent medical în neurologie.

6. Standardele ocupaționale existente pentru specializările din asistența medicală și procedura de elaborare

Așa cum am menționat deja, la data redactării acestui capitol erau elaborate standardele ocupaționale pentru 13 specializări de asistență medicală și pentru ocupația de nursă (ANCC, f.d., p. 3-4, 24):

- asistent medical comunitar (*inițiator – SNSPMPDS, 2011*);
- asistent medical generalist (*inițiator – Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților, 2008*);
- asistent medical de igienă și sănătate publică (*inițiator – Comitetul Sectorial „Sănătate – igienă – servicii sociale“, 2008*);
- asistent medical de laborator (*inițiator – Comitetul Sectorial „Sănătate – igienă – servicii sociale“*);
- asistent medical anestezie, terapie intensivă (*unitate pilot – Spitalul Universitar București, 1999*);
- asistent medical balneo-fizioterapie (*unitate pilot – Spitalul Universitar București, 1999*);
- asistent medical chirurgie (*unitate pilot – Spitalul Universitar București, 1999*);
- asistent medical dietetică și nutriție (*unitate pilot – Spitalul Universitar București, 1999*);

- asistent medical farmacie (*unitate pilot – Spitalul Universitar București, 1999*);
- asistent medical neonatologie (*unitate pilot – Spitalul Universitar București, 1999*);
- asistent medical obstetrică-ginecologie (*unitate pilot – Spitalul Universitar București, 1999*);
- asistent medical radiologie (*unitate pilot – Spitalul Universitar București, 1999*);
- asistent medico – social (*inițiator – Fundația Geron, 1999*).
- nursă (*unitate pilot – Asociația Română de Nursing, 1999*).

Sigur că este criticabilă această stare de lucruri, în care lipsesc standarde ocupaționale nu doar ale unor specializări de asistență medicală, ci și cele ale tuturor specializărilor medicilor. Însă înainte de a critica este util să analizăm procedura de elaborare a SO, ca să știm actorii implicați și responsabilitățile lor – inclusiv cele financiare, deoarece așa aflăm dacă putem sau nu critica pe cineva.

Procedura legală (ANCe, f.d., p.1) prevede că în elaborarea unui SO intervin 5 entități, în ordinea următoare: inițiatorul, specialistul verificador, asociația profesională, Comitetul Sectorial de experți, ANC. Inițiatorul poate fi oricine: asociațiile profesionale, patronale, sindicale, companiile, spitalele, orice alte unități sanitare, furnizorii de formare profesională etc. La acest capitol legea nu este nici restrictivă, în sensul că doar anumitor entități li s-ar permite să se constituie în inițiatori ai unui standard ocupațional, și nu are nici prevederi privind obligativitatea vreunei entități de a elabora un anumit sau niște anumite standarde ocupaționale.

Ca să evaluăm această procedură, plecăm de la faptul că elaborarea standardelor ocupaționale este o componentă a politicii

publice a statului (a oricărui stat) privind formarea profesională a adulților.

Un criteriu practic utilizat de evaluatorii politicilor publice spune că înainte de orice trebuie să te uiți la bugetarea lor: dacă o astfel de politică primește un buget optim, din surse bugetare identificate, acesta este un semnal care traduce preocuparea reală a administrației respective pentru acea politică publică.

Elaborarea unui SO costă, iar costurile, potrivit procedurii reglementate prin lege, revin în totalitate ... doar inițiatorului care vrea să elaboreze respectivul SO (chiar dacă rețeta financiară utilizată extrem de frecvent este aceea că inițiatorul are posibilitatea să atragă fonduri europene prin conceperea unui proiect special dedicat, deci i se oferă varianta să evite să suporte din banii lui toate costurile).

În lista de mai sus observăm că pentru cele 14 standarde ocupaționale au fost șase inițiatori: Spitalul Universitar București – cu standarde pentru opt specializări, Comitetul Sectorial „Sănătate – igienă – servicii sociale“ – cu standarde pentru două specializări, și Asociația Română de Nursing, CNFPA, SNSPMPDS, Fundația Geron – fiecare cu un standard pentru câte o specializare.

Rezumativ, pentru elaborarea oricărui standard ocupațional este nevoie de un inițiator și de bani pe care el să îi aducă sau de care să facă rost pentru derularea procedurii. Evaluând din perspectiva specializării de asistent medical de neurologie aceste aspecte, rezultă că e nevoie ca o entitate juridică (o asociație profesională, orice unitate medicală de stat sau privată, o altă instituție de stat, o firmă privată, un furnizor de servicii de formare, o combinație de mai mulți inițiatori dintre cei enumerați ș.a.m.d.) să își asume calitatea de inițiator de procedură și să genereze un proiect special destinat, pe care apoi să îl prezinte oricărui finanțator care sprijină astfel de proiecte, inclusiv Uniunea Europeană. După semnarea